

Тернавська І.Б.

к.е.н., доцент

Уманський національний
університет садівництва, м. Умань, Україна

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

В умовах ринкової економіки переважна більшість підприємств, незалежно від організаційної форми, видів діяльності та форми власності, функціонують на принципах самоокупності і відповідальності за ризики виробничої, комерційної та фінансової діяльності. Саме тому, власникам і керівникам господарюючих суб'єктів, доводиться самостійно визначати необхідний для них рівень економічної безпеки і проводити заходи, спрямовані на його досягнення. Актуальність питань забезпечення економічної безпеки підприємства зростає у міру збільшення ризикованості видів діяльності, якими займається суб'єкт господарювання, а також із зростанням негативних впливів з боку зовнішнього середовища.

Аграрне виробництво в Україні можна віднести до ризикованих видів господарської діяльності. Високий рівень ризикованості галузі, передусім, обумовлюється застарілою матеріально-технічною і технологічною базою у багатьох господарствах, низьким рівнем страхового забезпечення ризиків виробничої та комерційної діяльності аграрних підприємств, відсутністю системної державної підтримки окремих суб'єктів господарювання і галузі у цілому тощо. За таких умов вітчизняні аграрні підприємства відчують постійну загрозу своїй економічній безпеці і змушені вживати певних заходів для її відновлення та посилення [1, с. 261].

Економічна безпека аграрних підприємств — це такий стан їх господарських ресурсів, що забезпечує раціональну галузево-організаційну структуру підприємств, враховуючи географічне розташування та природно-кліматичні умови їхньої діяльності, за якого вони здатні ефективно протидіяти можливим загрозам внутрішнього й зовнішнього середовища, а також досягати

поставлених цілей і завдань на основі реалізації обраної ними стратегії розвитку.

Оскільки об'єктом гарантування економічної безпеки виступає стабільний економічний стан підприємства, що, у свою чергу, являє собою складний та багатоаспектний механізм, то ефективне гарантування його захисту повинно реалізовуватися через комплексний підхід до управління цим процесом. Комплексний підхід припускає облік в управлінні об'єктом усіх основних його аспектів, а елементи системи, що управляються, розглядаються тільки в сукупності цілісності та єдності [2, с. 127].

Розробка організаційно-економічних заходів у напрямі забезпечення економічної безпеки сільськогосподарського підприємства повинна відбуватися у злагодженій взаємодії суб'єктів інституціонального середовища (державних установ, фінансових інституцій, ділового оточення підприємства тощо) та безпосередньо сільськогосподарських підприємств. Своєю чергою, реалізація адекватних заходів стосовно зміцнення економічної безпеки має здійснюватися у відповідності до умов внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства. Комплексна послідовна узгодженість дій суб'єктів інституціонального середовища забезпечить посилення конкурентних переваг аграрного підприємства на ринку, мінімізацію дестабілізуючого впливу можливих загроз, вчасне формування превентивних механізмів захисту економічних інтересів, підтримку процесів розширеного відтворення та підвищення рівня ефективності його функціонування [3, с. 41-42].

Розрізняють такі види концепції економічної безпеки підприємств, які формулюють загальну концепцію економічної безпеки сільськогосподарських підприємств: правова концепція, силова концепція, виробничо-структурна концепція, ринкова концепція, концепція ризиків та концепції оптимального стану ресурсів. При дослідженні економічної безпеки аграрних підприємств доцільно спиратися на останню концепцію, з одночасним частковим врахуванням окремих елементів інших вищеперелічених.

Дана концепція управління економічної безпекою аграрних підприємств забезпечує спроможність підприємства забезпечити свій незалежний розвиток і достатній оборотний потенціал, захист від внутрішніх та зовнішніх загроз, здатність зберегти свій власний капітал і структуру згідно з обраною і визначеною місією. Здатність до саморозвитку і прогресу та захищеність його від зовнішніх та внутрішніх збитків та дестабілізуючий дії чинників середовища, що створюють загрозу для його нормального розвитку, стабільний фінансовий стан підприємства. Дія механізму функціонування концепції економічної безпеки підприємств покликана організаційно оформити взаємодію підприємства з суб'єктами зовнішнього середовища та включає різні види концепції економічної безпеки сільськогосподарських підприємств.

Результатом функціонування концепції економічної безпеки аграрного підприємства є надходження необхідних для функціонування процесу виробництва ресурсів і інформації відповідно до системи пріоритетних інтересів підприємства, мінімізації витрат на придбання ресурсів у необхідній кількості та належній якості та одержання прибутку [2, с. 127-128].

Література:

1. Єлістратова Ю.О. Вплив існуючих умов господарювання на економічну безпеку сільськогосподарських підприємств Житомирської області / Ю.О. Єлістратова // Вісник Житомирського національного агроекологічного університету — 2011. — Випуск № 2 (29), Т. 2. — С. 261–268.

2. Куделя Л.В. Формування концепції забезпечення економічної безпеки підприємств / Л.В Куделя // Науковий вісник Херсонського державного університету. — 2014. — Випуск 5. Частина 2. — С. 125–128.

3. Бойко В. Економічна безпека сільськогосподарських підприємств у забезпеченні ефективності їх функціонування / В. Бойко // Ефективність функціонування сільськогосподарських підприємств: матеріали III міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (23-28 травня 2014 р). – Львів: Ліга-Прес, 2014. – 256 с.